

Bruxelles, 28. studenoga 2023.
(OR. en)

15594/23

SOC 794
EMPL 568
DIGIT 266
FREMP 335
MI 999

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	14655/23
Predmet:	Zaključci Vijeća o digitalizaciji u koordinaciji sustava socijalne sigurnosti kako bi se olakšalo ostvarenje prava iz sustava socijalne sigurnosti u EU-u i smanjilo administrativno opterećenje

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci Vijeća o navedenom predmetu koje je Vijeće EPSCO odobrilo na sastanku održanom 27. i 28. studenoga 2023.

**Digitalizacija u koordinaciji sustava socijalne sigurnosti kako bi se olakšalo ostvarenje
prava iz sustava socijalne sigurnosti u EU-u i smanjilo administrativno opterećenje**

Zaključci Vijeća

UZIMAJUĆI U OBZIR SLJEDEĆE:

1. Glavni je cilj digitalizacije povećati učinkovitost postupaka i upotrebu i razmjenu podataka te pojednostavniti i ubrzati administrativne postupke.
2. Europska komisija 2020. predstavila je komunikaciju naslovljenu „Izgradnja digitalne budućnosti Europe”, a 2021. komunikaciju naslovljenu „Digitalni kompas 2030.: europski pristup za digitalno desetljeće”.
3. Odlukom (EU) 2022/2481 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. uspostavlja se program politike za digitalno desetljeće, a jedan je njegovih ciljeva omogućiti da EU i njegovi građani mogu imati koristi od sigurnog digitalnog identiteta, čime se svakom korisniku omogućuje da kontrolira svoju prisutnost i interakcije na internetu.
4. U programu politike za digitalno desetljeće do 2030. kao cilj se utvrđuje da ključne javne usluge budu u potpunosti dostupne na internetu do 2030., a kao opći ciljevi utvrđuju se (a) promicanje antropocentričnog, uključivog, transparentnog i otvorenog digitalnog okruženja zasnovanog na temeljnim pravima sa sigurnim i interoperabilnim digitalnim tehnologijama i uslugama te (b) stavljanje na raspolaganje uključivih, učinkovitih, interoperabilnih i personaliziranih javnih usluga i alata s visokim standardima sigurnosti i privatnosti. U skladu s tim ciljevima Komisija je predložila Akt o interoperabilnoj Europi kako bi se utvrdile mjere usmjerene na osiguravanje visoke razine interoperabilnosti javnog sektora u cijeloj Uniji. Cilj je Prijedloga akta o interoperabilnoj Europi ukloniti fragmentaciju u okruženju za interoperabilnost u Uniji i omogućiti javnim upravama u Uniji da surađuju i učinkovito pružaju prekogranične i međusektorske javne usluge.

5. Programom politike za digitalno desetljeće do 2030. utvrđuje se i cilj da do 2030. 100 % građana Unije ima pristup sigurnim sredstvima za elektroničku identifikaciju (eID) koja će se upotrebljavati za ključne javne usluge u cijelom EU-u.
6. Uredbom (EU) 2018/1724 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi jedinstvenog digitalnog pristupnika za pristup informacijama, postupcima te uslugama podrške i rješavanja problema utvrđuju se skup obveza digitalne uprave na temelju načela nediskriminacije i načela „samo jednom” te zahtjevi u pogledu informacija o postupcima. Uredbom se od država članica zahtijeva da osiguraju da građani i poduzeća do prosinca 2023. mogu u potpunosti putem interneta pristupiti 21 upravnom postupku te ih dovršiti i primiti njihov ishod. Neki se postupci odnose na koordinaciju sustava socijalne sigurnosti¹.
7. Osim toga, Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava temelji se na dvadeset ključnih načela i prava za pravednija tržišta rada i sustave socijalne skrbi koji dobro funkcioniraju u korist građana. U njemu se predlažu važni ciljevi koje bi Europska unija trebala ostvariti do 2030. U Akcijskom planu najavljeno je i pokretanje pilot-projekta europske propusnice socijalne sigurnosti (ESSPASS) kako bi se do 2023. razmotrilo digitalno rješenje za prekograničnu provjeru prava iz sustava socijalne sigurnosti.
8. U prvoj polovini 2023. dva su događanja bila posvećena digitalizaciji u području koordinacije sustava socijalne sigurnosti: konferencija na visokoj razini o digitalizaciji u koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (ESSPASS) i radnih iskaznica, održana 1. ožujka 2023., i sastanak radne skupine Administrativne komisije, održan 8. ožujka 2023.

¹ Postupci koje treba digitalizirati u području koordinacije sustava socijalne sigurnosti uključuju zahtjev za utvrđivanje primjenjivog zakonodavstva u skladu s glavom II. Uredbe (EZ) br. 883/2004, zahtjev za izdavanje Europske kartice zdravstvenog osiguranja te dobivanje mirovina i naknada prije mirovine iz obveznih fondova.

9. Komisija je u rujnu 2023. objavila prvo godišnje izvješće o stanju digitalnog desetljeća.
10. Komisija je u rujnu 2023. na temelju članka 36. Uredbe (EU) 2018/1724 Europskom parlamentu i Vijeću podnijela prvo dvogodišnje provedbeno izvješće o funkcioniranju jedinstvenog digitalnog pristupnika i o funkcioniranju unutarnjeg tržišta, na osnovi statističkih podataka i povratnih informacija prikupljenih u skladu s člancima 24., 25. i 26. te uredbe. U izvješću se ocjenjuje područje primjene članka 14. (primjena načela „samo jednom”) uzimajući u obzir tehnološka, tržišna i pravna kretanja u vezi s razmjenom dokaza među nadležnim tijelima.
11. Nadalje, člankom 72. točkom (d) Uredbe (EZ) br. 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti Administrativnoj komisiji povjerava se promicanje novih tehnologija za olakšavanje slobodnog kretanja osoba, posebno putem modernizacije postupaka za razmjenu informacija i prilagodbe protoka informacija među ustanovama socijalne sigurnosti. Osim toga, u Uredbi (EZ) br. 987/2009² naglašava se važnost upotrebe elektroničkih alata u razmjeni podataka među ustanovama država članica, kao i uloga Administrativne komisije u utvrđivanju strukture, sadržaja, formata i iscrpnih pravila za takvu razmjenu podataka.
12. Komisija je 6. rujna 2023. predstavila Komunikaciju o digitalizaciji u koordinaciji sustava socijalne sigurnosti: olakšavanje slobodnog kretanja na jedinstvenom tržištu. U komunikaciji se razmatraju postojeće digitalne inicijative i daje pregled poveznica među različitim digitalnim projektima kojima se podupiru slobodno kretanje i mobilnost radne snage, prikazujući sinergije i kompatibilnost tih inicijativa. U komunikaciji se predlažu i kratkoročne i dugoročne mjere za daljnju digitalizaciju prekograničnih postupaka u području socijalne sigurnosti.

² Uvodne izjave 3. i 4.; članci 4. i 95.

PREPOZNAJUĆI DA:

13. Sve veća potražnja građana i iskustvo iz proteklih nekoliko godina, koje uključuje i pandemiju bolesti COVID-19, ukazali su na važnost digitalizacije u području zdravstva i socijalne sigurnosti te potrebu za ubrzanjem njezine provedbe, uz sudjelovanje svih država članica i sektora na nacionalnoj i transnacionalnoj razini.
14. Digitalizacija u području socijalne sigurnosti posljednjih je godina napredovala zahvaljujući razvoju nekoliko inicijativa. Elektronička razmjena informacija o socijalnom osiguranju (EESSI), decentralizirani IT sustav, omogućuje ustanovama socijalne sigurnosti u cijeloj Uniji da brže i sigurnije razmjenjuju informacije. Njegova potpuna provedba trebala bi biti dovršena do kraja 2024. Pilot-projekt ESSPASS osmišljen je kako bi se pojednostavnile interakcije između mobilnih građana i javnih tijela. Nakon prve faze pilot-aktivnosti dva konzorcija, Digital Credentials for Europe (DC4EU) i Vector, trenutačno, uz financijsku potporu Europske komisije, provode pilot-projekte digitalizacije postupaka koji se odnose na prenosivi dokument A1 i Europsku karticu zdravstvenog osiguranja. Rezultati tih opsežnih pilot-projekata u području digitalnih rješenja za prekograničnu provjeru prava iz područja socijalne sigurnosti trebali bi se objaviti do drugog tromjesečja 2025. Budući europski okvir za digitalni identitet, kojim se revidira Uredba (EU) br. 910/2014 (Uredba eIDAS), trebao bi postaviti temelje identiteta i povjerenja u projekt ESSPASS, a možda i u druge buduće digitalne inicijative u području socijalne sigurnosti.
15. Cilj je eIDAS-a, okvira pouzdanosti i jednog od stupova strategije Europske unije za digitalizaciju, povećati razinu sigurnosti transakcija za poduzeća, smanjiti administrativno opterećenje i povećati učinkovitost poslovnih procesa.

16. EESSI je vrlo ambiciozan dugoročni projekt koji je već operativan u svim zemljama sudionicama, iako razne zemlje i dalje trebaju u potpunosti provesti sustav. Pokrenut je program poboljšanja poslovnih procesa kako bi se procesi pojednostavnili i poboljšali. Cilj je tog programa poboljšati funkcioniranje EESSI-ja i učinkovitost razmjena i on bi na temelju stečenih iskustava ujedno mogao doprinijeti skraćivanju razdoblja provedbe budućih razvoja.
17. Temeljni je cilj tih projekata osigurati da komunikacija između građana i uprava, kao i među nacionalnim upravama preko granica, bude bez papira na obje strane, pružajući sva jamstva u pogledu zaštite podataka.
18. Tehnološki razvoj i digitalni alati mogli bi doprinijeti provedbi budućih zakonodavnih promjena. Međutim, zakonodavne promjene treba temeljito ocijeniti na temelju njihovih mogućih rezultata.
19. S obzirom na sve veću digitalizaciju društva i usluga socijalne sigurnosti, pitanje digitalne pismenosti, vještina i uključenosti također zahtijeva našu punu pozornost kako bismo osigurali jednak pristup uslugama i njihovu digitalizaciju. Iskustvo stečeno tijekom pandemije pokazalo je da je većina stanovništva od 2020. stekla neke digitalne vještine³, ali je istaknulo i važnost osiguravanja da digitalna transformacija koristi svim građanima, uključujući najranjivije osobe. Pristup usmjeren na građane ključan je za borbu protiv digitalne isključenosti, smanjenje digitalnog jaza i rješavanje problema neiskorištavanja od strane potencijalnih korisnika. Europskom godinom vještina promiče se način razmišljanja koji vodi prekvalifikaciji i usavršavanju kako bi se na socijalno pravedan i uključiv način ostvario pun potencijal digitalne tranzicije. Trebalo bi nastaviti s naporima i ulaganjima u tom pogledu. Istodobno, osobe koje nemaju potpun pristup digitaliziranim postupcima i dalje bi se trebale moći koristiti svojim pravima iz sustava socijalne sigurnosti.

³ Eurostat – Razina digitalnih vještina pojedinaca (do 2019.) (mrežna oznaka podataka ISOK_SK_DSKL_I) [Statistics | Eurostat \(europa.eu\)](#) i Razina digitalnih vještina pojedinaca (od 2021. nadalje) (mrežna oznaka podataka: ISOK_SK_DSKL_I21) [Statistički podaci | Eurostat \(europa.eu\)](#)

20. Kad je riječ o upravljanju javnim upravama, digitalizaciju bi uvijek trebalo smatrati alatom koji treba upotrebljavati i uvoditi sveobuhvatno, ako i kad god je to smisleno. Trebalo bi uzeti u obzir nacionalne okolnosti te omjer troškova i koristi. Ne radi se samo o tome da građani i poduzeća imaju mogućnost interakcije putem interneta s javnim upravama kako bi pokrenuli postupak. Kako bi se izbjegla kašnjenja i dodatno administrativno opterećenje i troškovi, javne uprave mogu iskoristiti digitalne alate za ubrzavanje postupaka, otkrivanje udvostručavanja i smanjenje rizika od prijevara i pogrešaka. To ne isključuje ljudsku intervenciju u slučajevima kada postoji potreba za osobnim savjetovanjem ili procjenom pojedinačnog slučaja.

ISTIČUĆI DA:

21. Od 2020. ostvaren je veći napredak u digitalizaciji nacionalnih i prekograničnih postupaka u području socijalne sigurnosti nego prethodnih godina. Međutim, unatoč postignutom napretku, ima prostora za unapređenje digitalizacije koordinacije sustava socijalne sigurnosti, uzimajući u obzir i brz razvoj novih tehnologija zahvaljujući kojima se otvaraju nove perspektive koje bi se mogle uzeti u obzir.
22. Dostupna financijska sredstva EU-a, uključujući Mehanizam za oporavak i otpornost te Europski socijalni fond plus (ESF+), mogla bi doprinijeti unapređenju digitalizacije u državama članicama, posebno u državama članicama koje su u digitalnom području slabije razvijene.
23. Inicijative Komisije usmjerene su na poticanje razvoja digitalizacije stavljanjem građana u središte tog cilja, izgradnjom intuitivnih alata prilagođenih korisnicima u kojima se upotrebljava jednostavan jezik te promicanjem prekogranične i međusektorske interoperabilnosti javnih uprava.

24. Redovite rasprave predstavnika uprava država članica i Komisije neophodne su za usmjeravanje politika povezanih s tekućim i predviđenim postupcima u području digitalizacije te za praćenje napretka. Također je ključno osigurati sudjelovanje ustanova socijalne sigurnosti u tim redovitim raspravama, zbog njihova stručnog znanja te radi promicanja razmjene primjera dobre prakse.
25. Komisija, uz Administrativnu komisiju i Tehničku komisiju, ima aktivnu ulogu u analizi učinka različitih digitalnih inicijativa na ostvarenje prava mobilnih građana u području socijalne sigurnosti. To je ujedno prilika za uzajamno učenje i razmjenu primjera najbolje prakse među državama članicama.
26. Kako bi se izbjegla fragmentacija i dobila jasna slika o različitim digitalnim inicijativama, njihovu učinku na koordinaciju sustava socijalne sigurnosti i njihovim mogućim učincima koji se preklapaju, trebalo bi obratiti pozornost na suradnju i razmjenu informacija u pripremi različitih inicijativa EU-a i upravljanju njima.
27. Daljnje nove europske inicijative za digitalizaciju trebale bi se temeljiti na evaluaciji trenutačnih inicijativa i dopunjavati postojeće europske i nacionalne alate.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE POZIVA DRŽAVE ČLANICE DA, UZIMAJUĆI U OBZIR SVOJE NACIONALNE OKOLNOSTI:

28. nastave poduzimati mjere za osiguravanje provedbe postojećih i novih digitalnih i interoperabilnih inicijativa kojima se pojednostavnjuju i ubrzavaju administrativni postupci i komunikacija među nacionalnim upravama država članica te osigurava usklađenost s primjenjivim zakonodavstvom EU-a, posebno dovršetak provedbe i potpune operacionalizacije EESSI-ja najkasnije do 2024.;

29. pojačaju napore kako bi se do 2030. ostvarili ciljevi digitalnog desetljeća da 100 % ključnih javnih usluga bude dostupno na internetu, uključujući usluge u području socijalne sigurnosti, i da 100 % osoba ima pristup sredstvima za elektroničku identifikaciju (eID) koja će se upotrebljavati za ključne javne usluge u cijelom EU-u, među ostalim za usluge u području socijalne sigurnosti;
30. održavaju ulaganja u automatizaciju postupaka za rješavanje nacionalnih i prekograničnih predmeta u području socijalne sigurnosti i socijalne zaštite;
31. nastave ulagati napore u provedbu digitalizacije postupaka, na temelju Uredbe o jedinstvenom digitalnom pristupniku, u području koordinacije sustava socijalne sigurnosti;
32. razmotre sudjelovanje u aktivnostima konzorcija Digital Credentials for Europe (DC4EU) i Vector koji provode pilot-projekte digitalizacije postupaka koji se odnose na prenosivi dokument A1 i Europsku karticu zdravstvenog osiguranja kao nastavak prve faze pilot-projekta ESSPASS;
33. potiču svoje javne uprave da surađuju te da neometano i pravodobno komuniciraju kako bi se osigurala potpuna pokrivenost radnika na jedinstvenom tržištu. Učine sve postupke u području socijalne sigurnosti, uključujući prekogranične postupke, jasnima, transparentnima i jednostavnima za uključene radnike, poduzeća i uprave;
34. nastoje osigurati da naponi u području digitalizacije pomažu ubrzati utvrđivanje prava i obveza mobilnih građana i poduzeća, povećati razinu zaštite prava ljudi, smanjiti rizik od pogrešaka i prijevara te doprinijeti osiguravanju održivosti sustava socijalne sigurnosti;
35. nastave poduzimati mjere za jačanje zaštite podataka pri provedbi digitalnih inicijativa jer se koordinacija sustava socijalne sigurnosti odnosi na osjetljive osobne podatke.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE POZIVA KOMISIJU DA:

36. širi svoju komunikaciju o digitalizaciji u koordinaciji sustava socijalne sigurnosti od 6. rujna 2023. i tako potiče raspravu o tom pitanju među državama članicama radi promicanja dijaloga i razmjene informacija o digitalizaciji koordinacije sustava socijalne sigurnosti u okviru različitih foruma, kao što su sastanci na visokoj razini s državama članicama koje će Komisija organizirati svake godine, kako je navedeno u komunikaciji⁴;
37. nastavi podupirati države članice u potpunoj i ispravnoj provedbi EESSI-ja, među ostalim dostupnim financijskim sredstvima EU-a i stručnim znanjem u području IT-a, te surađuje s njima na stalnom poboljšanju učinkovitosti i djelotvornosti sustava;
38. na temelju rezultata tekućih pilot-aktivnosti konzorcija, nakon prve faze pilot-projekta ESSPASS, u suradnji s državama članicama ispita sljedeće korake, uključujući mogućnost uvođenja rješenja ESSPASS u svim zemljama EU-a, te procijeni moguću potrebu za izmjenom zakonodavnog okvira;
39. obavješćuje države članice o trenutačnom stanju inicijativa za digitalizaciju relevantnih za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti na godišnjim sastancima na visokoj razini i putem redovitih razmjena s Administrativnom komisijom i Tehničkom komisijom;
40. promiče razmjenu primjera dobre prakse među državama članicama, uz potporu Europskog nadzornog tijela za rad (ELA), istodobno poštujući ulogu i nadležnosti Administrativne komisije i Tehničke komisije u tom području na temelju članaka 72. i 73. Uredbe (EZ) br. 883/2004, kao i postojeći sporazum o suradnji između ELA-e i Administrativne komisije;

⁴ „Komisija će jednom godišnje organizirati sastanke na visokoj razini s državama članicama s ciljem da se rasprave i podupru provedba daljnje digitalizacije te standardizacija i automatizacija u koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, čime će se olakšati sloboda kretanja i mobilnost radne snage i što će uključivati povećanu interoperabilnost s drugim relevantnim sektorima.” COM (2023) 501, stranica 15.

41. u suradnji s Administrativnom komisijom istraži mogućnost da Tehnička komisija pomogne u ispitivanju učinka i koristi nacionalnih digitalnih inicijativa i digitalnih inicijativa EU-a u koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, poštujući pritom različite upravljačke strukture tih inicijativa;
 42. na temelju analize ELA-e u pogledu nacionalnih digitalnih rješenja i digitalne zrelosti nacionalnih sustava pomogne državama članicama da bolje usmjere ulaganja, čime se osigurava istodobno postizanje napretka u cijeloj Europi;
 43. nastavi osiguravati dosljedan pristup digitalizaciji u koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, kao i sinergiju postojećih digitalnih alata i rješenja te konvergenciju različitih inicijativa;
 44. analizira mogućnost upotrebe umjetne inteligencije u kontekstu koordinacije sustava socijalne sigurnosti;
 45. istraži mogućnost za daljnje pojednostavnjenje i racionalizaciju postupaka kojima se uređuje slobodno kretanje osoba i radnika u EU-u, uz poštovanje nacionalnih postupaka i postojećih pravila Unije u području koordinacije sustava socijalne sigurnosti.
-